

ihale evraklarında fiyatın yüksek belirlenmesi ya da hayali imalât gösterilmesinde katkısı bulunup bulunmadığının da araştırılması Bu şekilde bir inceleme yapılmadan hüküm kurulması doğru olmamış, Bu durumda mahkemece yapılacak iş maddi gerçeğin ortaya çıkması için yeniden oluşturulacak konusunda uzman teknik bilirkişi kurulundan gerekirse yerinde keşif de yapılarak önceki raporlara yapılan itirazlar da karşılanacak şekilde, ceza dosyasında alınan rapor da

dikkate alınarak öncelikle sözleşme eki ihale evrakları ve dökümanların da yapılması kararlaştırılan işlerin dosyada yer alan evraklardan yararlanılarak, gerekirse davaya dayanak teşkil eden belgeler bilirkişiler kuruluna incelettirilerek sözleşme tarihi itibarıyla gerçek piyasa fiyatlarının ilgili meslek kuruluşlarından sorularak bilirkişi kurulundan proje çizim ihalesinin yaklaşık maliyet değerinin ne şekilde yapılması gerektiği, eski eserin parsel alanının mı

yoksa yapı alanının mı esas alınması gerektiği, yaklaşık maliyet değerinin fahiş belirlenip belirlenmediği, yaklaşık maliyet cetvelinin ve sözleşme bedelinin belirlenmesinde davalı idare elemanının ihmâl ve kusuru bulunup bulunmadığı varsa derecesi ve miktarları ile davalı yükleniciye sözleşme ile eki ihale dokümanlarına göre fazla ödeme yapıp yapılmadığı, davalı idare elemanının kontrol ve denetim görevini ihmâl sebebiyle fazla ödemeye neden olup olmadığı ve miktarı konusunda

**gerekçeli ve denetime
elverişli rapor alınıp,
davalı yüklenicinin, ihale
evraklarında fiyatın yüksek
belirlenmesi ya da hayali
imalât gösterilmesinde
katkısı bulunup bulunmadığı
değerlendirilerek uygun bir
karar verilmesi**

15. Hukuk Dairesi

2019/3401 E. , 2020/2031 K.

.

“İçtihat Metni”

Mahkemesi :Asliye Hukuk Mahkemesi

Yukarıda tarih ve numarası yazılı bozmaya uyularak verilen hükmün temyizden tetkiki davalılar vekillerince istenmiş ve temyiz dilekçelerinin süresi içinde verildiği anlaşılmış olmakla dosyadaki kağıtlar okundu gereği konuşulup düşünüldü:

– K A R A R –

Dava, yapı yaklaşık maliyet cetveli düzenlenirken yapılan usulsüzlük nedeniyle oluşan idare zararının tazmini istemine ilişkidir. Mahkemece bozma ilamına uyularak yapılan yargılama sonucunda davanın kabulüne dair verilen karar, davalılardan ... ve ... vekillerince temyiz edilmiştir.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun ve Dairemizin yerleşmiş içtihatlarında da belirtildiği gibi dava tarihi itibari ile

uygulanması gereken mülga 818 sayılı Borçlar Kanunu'nun 53. maddesi ve yargılama sırasında yürürlüğe giren (6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 74. maddesi uyarınca ceza yargılamasında sübuta eren maddi olgular hukuk hakimini bağlar. Bir başka deyişle ceza davasında, sübuta eren maddi vakıaların hukuk davasında nazara alınacağı açıktır. Ancak ceza mahkemesinde belirlenen maddi olguların hukuk mahkemesini bağlaması için ön koşul, verilen mahkumiyet hükmünün kesinleşmiş olmasıdır. Ortada ceza hukuku anlamında kesinleşmiş bir mahkumiyet hükmü yoksa BK'nın 53. maddesi uyarınca hukuk hâkimini bağlamayacaktır (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 01.02.2012 gün ve 2011/19-639 Esas, 2012/30 Karar sayılı ilâmı). "Kurulan hükmün sanık hakkında hukuksal bir sonuç doğurmamasını" ifade eden hükmün açıklanmasının geri bırakılması kurumu, davayı sonuçlandıran ve uyuşmazlığı çözen bir "hüküm" değildir (Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 03.05.2011 gün ve 2011/4-61 E., 2011/79 K.; 06.10.2009 gün ve 2009/4-169 E., 2009/223 K. sayılı ilâmları). Bu nedenlerle BK'nın 53. maddesi kapsamında hukuk hâkimini bağlayıcı bir ceza mahkumiyeti bulunmamakta ise de, hukuk yargılamasında ceza mahkemesince tespit edilen maddi vakıaları değerlendirilmesi mümkündür. Sanık hakkında kurulan mahkûmiyet hükmünün hukuki bir sonuç doğurmamasını ifade eden hükmün açıklanmasının geri bırakılması kurumu, doğurduğu sonuçlar itibariyle karma bir özelliğe sahiptir.

Nitekim, Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 19.02.2008 gün ve 346-25 sayılı kararında da bu husus; "Sanık hakkında kurulan mahkûmiyet hükmünün hukuki bir sonuç doğurmamasını ifade eden ve doğurduğu sonuçlar itibariyle karma bir özelliğe sahip bulunan hükmün açıklanmasının geri bırakılması kurumu, denetim süresi içinde kasten yeni bir suçun işlenmemesi ve yükümlülöklere uygun davranılması halinde, geri bırakılan hükmün ortadan kaldırılarak kamu davasının 5271 sayılı CMK'nın 223. maddesi uyarınca düşürölmesi sonucu doğurduğundan, bu niteliğiyle sanık ile devlet arasındaki cezai nitelikteki ilişkiyi sona erdiren düşme nedenlerinden birisini oluşturmaktadır. Müessesenin yargılama kanununda düzenlenmiş

bulunması da onun karma niteliğini değiştirmez” şeklinde ifade edilmek suretiyle de açıkça vurgulanmıştır. 5271 sayılı Kanun’un 231. maddesinde düzenlenen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı, hukuki nitelikçe durma kararı niteliğinde değildir. Ceza Genel Kurulu’nun yukarıda anılan kararında da vurgulandığı üzere bu karar “koşullu bir düşme kararı” niteliğindedir. Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı esasen 5271 sayılı CMK’nın 223. maddesinde belirtilen hükümlerden değildir. “Kurulan hükmün sanık hakkında hukuksal bir sonuç doğurmamasını” ifade eden hükmün açıklanmasının geri bırakılması kurumu, davayı sonuçlandıran ve uyuşmazlığı özenen bir “hüküm” değildir. Bunun sonucu olarak, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin kararlar, CMK’nın 223. maddesinde sayılan hükümlerden olmadığından, bu tür kararların Yasa yararına bozulması durumunda yargılamanın tekrarlanması yasağına ilişkin kurallar uygulanamayacağı gibi, davanın esasını özenen bir karar bulunmadığı için verilecek hüküm veya kararlarda lehe ve aleyhe sonuçtan da söz edilemeyecektir (Yargıtay Ceza Genel Kurulu’nun 03.05.2011 gün ve 2011/4-61 E., 2011/79 K.; 06.10.2009 gün ve 2009/4-169 E., 2009/223 K. sayılı ilamları).

Tüm bu ilmi ve kazaî içtihatlar ışığında somut olayımıza gelince; Dairemizin 2015/1290 Esas, 2015/4480 Karar sayılı ve 17.09.2015 tarihli bozma ilamında sonucunun beklenmesi gerektiği belirtilen ... 9. Ağır Ceza Mahkemesi’nin 2010/262 Esas, 2012/43 Karar sayılı dosyasında; davalılardan ... hakkında zincirleme olarak görevi kötüye kullanma ve özel evrakta sahtecilik suçlarından hapis cezası verilmiş olup mahkemece verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına kararı verildiği, görevi kötüye kullanma suuna dair verilen hükmün yapılan itirazın reddedilmesi ile özel belgede sahtecilik suuna dair verilen hükmün ise itiraz edilmeden kesinleştiği, davalı şirket yöneticisi hakkında verilen beraat kararının ise Yargıtay 5. Ceza Dairesi’nin 2014/5628 Esas, 2018/5317 Karar sayılı ilamı ile kesinleştiği anlaşılmıştır. Bu durumda her ne kadar davalılardan ... hakkında mahkumiyet hükmü verilmiş ise de; CMK’nın 231. maddesi gereğince hükmün açıklanmasının geri

bırakılmasına karar verilmiş olması nedeniyle kesin hükmün sonuçlarını doğurması mümkün değildir. Yine davalı şirket yöneticisi hakkında da beraat kararı verildiğinden ceza dosyasında verilen kararın hukuk hakimini bağlamayacağı ve maddi vakıaların subuta erdiği söylenemeyeceğinden mahkemece ... 9. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 2010/262 Esas, 2012/43 Karar sayılı dosyasında mahkumiyet kararı verilip kesinleştiğinden bahisle karar verilmesi hatalı olmuştur.

Ayrıca diğer davalı şirket yetkisi yönünden beraat kararı verilmiş olsa da fazla ödemeye neden olduğundan bahisle talep edilen bedelden idare elemanı ile müştereken ve müteselsilen sorumlu tutulmasına karar verilmiştir. Dairemizin yerleşik içtihatlarına göre yüklenicinin sorumlu tutulabilmesi için ihale evraklarında fiyatın yüksek belirlenmesi ya da hayali imalât gösterilmesinde katkısı bulunup bulunmadığının da araştırılması gerekmektedir. Bu şekilde bir inceleme yapılmadan hüküm kurulması doğru olmamıştır.

Bu durumda mahkemece yapılacak iş; 6100 sayılı HMK'nın 281/3 maddesi gereğince maddi gerçeğin ortaya çıkması için yeniden oluşturulacak konusunda uzman teknik bilirkişi kurulundan gerekirse yerinde keşif de yapılarak önceki raporlara yapılan itirazlar da karşılanacak şekilde, ceza dosyasında alınan rapor da dikkate alınarak öncelikle sözleşme eki ihale evrakları ve dökümanların da yapılması kararlaştırılan işlerin dosyada yer alan evraklardan yararlanılarak, gerekirse davaya dayanak teşkil eden belgeler bilirkişiler kuruluna incelettirilerek sözleşme tarihi itibarıyla gerçek piyasa fiyatlarının ilgili meslek kuruluşlarından sorularak bilirkişi kurulundan proje çizim ihalesinin yaklaşık maliyet değerinin ne şekilde yapılması gerektiği, eski eserin parsel alanının mı yoksa yapı alanının mı esas alınması gerektiği, yaklaşık maliyet değerinin fahiş belirlenip belirlenmediği, yaklaşık maliyet cetvelinin ve sözleşme bedelinin belirlenmesinde davalı idare elemanının ihmali ve kusuru bulunup bulunmadığı varsa derecesi ve miktarları ile davalı yükleniciye sözleşme ile eki ihale dokümanlarına göre fazla ödeme yapıp yapılmadığı,

davalı idare elemanının kontrol ve denetim görevini ihmâl sebebiyle fazla ödemeye neden olup olmadığı ve miktarı konusunda gerekçeli ve denetime elverişli rapor alınıp, davalı yüklenicinin, ihale evraklarında fiyatın yüksek belirlenmesi ya da hayali imalât gösterilmesinde katkısı bulunup bulunmadığı değerlendirilerek uygun bir karar verilmesi olmalıdır.

Bu hususlar üzerinde durulmadan eksik inceleme ve yanlış değerlendirme ile yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olmuş, kararın bozulması uygun bulunmuştur.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün temyiz eden davalılar yararına BOZULMASINA, ödenenden 5766 sayılı Kanun'un 11. maddesi ile yapılan değişiklik gereğince Harçlar Kanunu 42/2-d maddesi uyarınca alınması gereken 218,50 TL Yargıtay başvurma harcının mahsup edilerek, varsa fazla alınan temyiz harcının temyiz eden davalı ...'e, 218,50 TL Yargıtay başvurma harcının mahsup edilerek, varsa fazla alınan temyiz harcının temyiz eden davalı ...'e iadesine, karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde karar düzeltme isteminde bulunulabileceğine 02.07.2020 gününde oybirliğiyle karar verildi.